

Mottagare
Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)

Vår handläggare
Johan Frank, 010-44 44 992

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Sändlista: se sista sidan

Er handläggare

Er föregående datum
2025-01-14

Er beteckning
Ju2024/02620

Remissvar om betänkandet Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)

Yttrande

Sammanfattning

Fortifikationsverket välkomnar betänkande av Utredningen om en förbättrad process för säkerhetsprövningar. Fortifikationsverket anser emellertid att det saknas tydlighet och koppling mellan vad som ska dokumenteras samt rättslig grund för behandling av personuppgifter. Vidare anser Fortifikationsverket att innebörden av förslaget om helhetsbedömning behöver förtydligas.

Myndigheten är positiv till möjligheten att helt eller delvis utelämna motivering av säkerhetsprövningsbeslut, likaså förslaget till bestämmelse i lagen om offentlig anställning om att arbetsgivaren får stänga av en arbetstagare om denne inte godkänns i en säkerhetsprövning (utifrån säkerhetsskyddslagstiftning) samt under skälig utredningstid vid händelse som kan leda till att hen vid omprövning inte godkänns i en säkerhetsprövning. Dock anser Fortifikationsverket att det inte är lämpligt att, med det befintliga underlaget som grund, gå vidare med förslaget om överprövning av säkerhetsprövningsbeslut.

Avsnitt 4.9 Dokumentation och avsnitt 7.9 Behandling av personuppgifter vid grundutredningen

Fortifikationsverket anser att det är oklart vad skillnaden är mellan å ena sidan dokumentationskravet i säkerhetsskyddslagen, å andra sidan dokumentationskravet i säkerhetsskyddsförordningen. Dokumentationskravet som föreslås genom ny paragraf i lagen skiljer sig från den nuvarande lydelsen i förordningen, men förefaller omfatta även det som ska dokumenteras enligt kravet i förordningen.

Givet förslaget om dokumentationskrav i säkerhetsskyddslagen framstår det som oklart vad syftet är med att bibehålla dokumentationskravet i säkerhetsskyddsförordningen.

Fortifikationsverket anser att det finns ett behov av att dokumentera och bevara ytterligare uppgifter än bara resultatet av säkerhetsprövningen.

Med hänsyn till att motiveringen i många säkerhetsprövningsbeslut kan komma att behöva begränsas av olika skäl kommer det inte alltid i beslutet dokumenteras vilka omständigheter som legat till grund för beslutet.

Vid grundutredningar kan det framkomma uppgifter från öppna källor om enskilda som medför att en person inte anses pålitlig ur säkerhetssynpunkt. När en verksamhetsutövare inhämtar uppgifter från öppna källor eller från referenser finns en risk att uppgifterna inte finns kvar eller inte är tillgängliga vid en senare säkerhetsprövning avseende samma person. Det går därför inte att utesluta att en person som har fått avslag vid en säkerhetsprövning kan vidta åtgärder för att radera uppgifter från öppna källor eller att påverka referenspersoner. Det kan inte heller uteslutas att uppgifterna av andra skäl inte är tillgängliga efter en viss tid. I ljuset av detta kan en person vid en senare säkerhetsprövning komma att bli bedömd som lämplig utan att omständigheterna i sig har förändrats.

Mot den bakgrunden anser Fortifikationsverket att det av lagstiftningen uttryckligen ska framgå att även uppgifter från grundutredningen som har varit av betydelse för ett säkerhetsprövningsbeslut ska dokumenteras och bevaras för viss tid. Bevarandetiden ska i det sammanhanget beslutas utifrån en proportionalitetsbedömning avseende uppgifternas karaktär och aktualitet.

En sådan bestämmelse skulle också tydliggöra att det finns en rättslig grund för att vid säkerhetsprövningar behandla personuppgifter som framkommit vid tidigare säkerhetsprövning och som legat till grund för att en person inte har bedömts lämplig från säkerhetssynpunkt.

Avsnitt 7.5.4 Lagreglering om vilka personliga förhållanden som grundutredningen bör omfatta

Fortifikationsverket instämmer i vad som anges i det särskilda yttrandet till betänkandet beträffande lämpligheten med att det i förslaget anges vissa i lagen angivna personliga förhållanden *bör* omfattas av en grundutredning. Fortifikationsverket anser att det bör tydliggöras att utgångspunkten ska vara att omständigheterna *ska* omfattas av en grundutredning och att avsteg från detta endast kan göras om det finns konkreta skäl för det i det enskilda fallet.

Avsnitt 7.6.2 Helhetsbedömning

Fortifikationsverket menar att innebörden av förslaget att det vid säkerhetsprövningen ska göras en *samlad bedömning* om den prövade kan anses lämplig från säkerhetssynpunkt att delta i den säkerhetskänsliga verksamheten behöver förtydligas.

Fortifikationsverket befinner sig i stark tillväxt och är idag hårt belastat vad gäller handläggning av säkerhetsprövningar. Tillväxten i totalförsvaret gör att en stor mängd

leverantörer och entreprenörer samt konsulter behöver säkerhetsprövas. I dag är det leverantörernas säkerhetsansvarig som genomför säkerhetsprövningsintervjun av konsulter som ska delta i Fortifikationsverkets säkerhetskänsliga verksamhet. Fortifikationsverket genomför övriga delar av grundutredningen. Utifrån vad som framkommit vid grundutredning samt i förekommande fall, vid registerkontroll, beslutar Fortifikationsverket om personen kan delta i myndighetens säkerhetskänsliga verksamhet. Fortifikationsverket menar att myndigheten därigenom genomför en samlad bedömning av de uppgifter som har framkommit vid de olika momenten i säkerhetsprövningen.

Fortifikationsverket förutsätter att aktuellt förslag endast är avsett att tydliggöra att den samlade bedömningen för ett säkerhetsprövningsbeslut ska utföras av verksamhetsutövaren och att det fortsatt ska finnas utrymme att låta en annan aktör genomföra delar av grundutredningen. En annan ordning där genomförandet av samtliga moment i grundutredningen, inklusive säkerhetsprövningsintervjun, ska åläggas verksamhetsutövaren anser Fortifikationsverket är en förändring i förhållande till nu gällande lagstiftning.

En sådan ordning skulle medföra betydande personella och ekonomiska konsekvenser för Fortifikationsverket och menligt påverka myndighetens möjligheter att snabbt och säkert bidra till återuppbyggnad av totalförsvaret. Givet de produktionsvolymerna och den mängd leverantörer som Fortifikationsverket ingår säkerhetsskyddsavtal med, bedömer Fortifikationsverket att myndigheten skulle behöva utöka den befintliga verksamheten för säkerhetsprövningar med ett mycket stort antal nya medarbetare samt utrustning och lämpliga lokaler för ändamålet. Fortifikationsverket menar att det finns risk för att Fortifikationsverket inte förmår leva upp till myndighetens kärnuppgift om en skyldighet för verksamhetsutövaren att genomföra alla delar av grundutredningen införs.

Fortifikationsverket anser att den nuvarande ordningen är ändamålsenlig och bör bibehållas. För att ytterligare höja kapaciteten hos leverantörernas säkerhetsansvariga föreslår Fortifikationsverket att myndigheten utökar sina redan befintliga utbildningsinsatser genom att ytterligare förstärka utbildningsverksamheten.

Avsnitt 7.10 Offentlighet och sekretess

Fortifikationsverket anser att det bör införas en särskild sekretessbrytande bestämmelse som i större utsträckning möjliggör ett rutinmässigt utlämnande av uppgifter från grundutredningar till andra myndigheter.

Fortifikationsverket menar att det från ett säkerhetsskyddsperspektiv kan vara av stor betydelse att kunna lämna sekretessbelagda uppgifter från grundutredningar mellan myndigheter. Det framstår dock inte som givet att de befintliga sekretessbrytande bestämmelserna kan tillämpas i någon större utsträckning i dessa fall.

När det gäller tillämpligheten av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, kan det ifrågasättas om ett utlämnande från en myndighet till en annan myndighet som ska genomföra grundutredning är nödvändigt för den utlämnande myndighetens verksamhet. Ett utlämnande

av uppgifter är i det fallet snarare nödvändigt för den mottagande myndighetens verksamhet varför möjligheten att tillämpa den aktuella bestämmelsen torde vara begränsad.

Utöver ovan nämnda sekretessbrytande bestämmelse är det framförallt den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL som skulle kunna aktualiseras vid utlämnande av uppgifter från säkerhetsprovning mellan två myndigheter.

Vid tillämpning av generalklausulen ska den utlämnande myndigheten pröva om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Tillämpningsmöjligheten torde härvid i många fall begränsas av uppenbarhetsrekvisitet.

Vidare medför bestämmelsens utformning att det är den utlämnande myndigheten som till del har att avgöra om en viss omständighet ska kunna läggas till grund för en annan myndighets säkerhetsprovning. Ett sådan ordning framstår inte som förenlig med att det som huvudregel är verksamhetsutövaren som ska göra den samlade bedömningen av vad som framkommit i grundutredningen.

Avsnitt 8.3.3 Motivering av säkerhetsprövningsbeslut

Fortifikationsverket ställer sig positiv till möjligheten att helt eller delvis utelämna motivering i de fall det är nödvändigt med hänsyn till Sveriges säkerhet och där det kan finnas risk att myndighetens sårbarheter röjs

Avsnitt 10 Överprövning av säkerhetsprövningsbeslut

Fortifikationsverket motsätter sig förslaget om överprövning av säkerhetsprövningsbeslut som rör arbetstagare anställd hos verksamhetsutövaren eller en aktör som har ett säkerhetsskyddsavtal med verksamhetsutövaren.

Fortifikationsverket instämmer i vad som anges i det särskilda yttrandet till betänkandet att det saknas en konsekvensanalys avseende vilken påverkan förslaget om överprövning av säkerhetsprövningsbeslutet kommer att ha på säkerhetsskyddsarbetet i stort.

Beslut

Yttrandet har beslutats av generaldirektör Maria Bredberg Pettersson. Verksamhetssamordnare Johan Frank har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har chefen för ledningsstaben Magnus Önnestig, chefsjurist Caroline Reuterskiöld Wall, verksjurist Marcus Green, säkerhetsskyddschef Anders Henningsson och säkerhetsstrateg Agneta Silfver Holst, deltagit.

Maria Bredberg Pettersson
Generaldirektör

SÄK
JUR
HR